

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 185/07-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval prijatú sťažnosť V. P., S., zastúpenej advokátom JUDr. J. V., Č., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 462/00 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 462/00 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 462/00 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. V. P. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Čadca p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Čadca je p o v i n n ý uhradiť V. P. trovy konania v sume 7 492,30 Sk (slovom sedemtisícštyristodevät'desiatdva slovenských korún a tridsať halierov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. J. V., Č.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 185/07-11 z 26. júna 2007 prijal na ďalšie konanie sťažnosť V. P. (ďalej len „sťažovateľka“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 462/00.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti okrem iného uviedol, že:

«Vec 4 C 462/00 je skutkovo a právne zložitá, nakoľko sa jedná o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Z pripojeného rozpisu procesných úkonov vyplýva, že vo veci súd spôsobil prieťahy v konaní a to tým, že časové rozmedzie medzi jednotlivými úkonmi je podľa môjho názoru neprimerané. Právna vec je zložitá i vzhľadom na určenie okruhu účastníkov konania.»

Rovnakou mierou spôsobilá prietáhy aj samotná navrhovateľka, ktorá vo veci žalovala a podala návrh už proti mŕtvym účastníkom a ako vyplýva zo spisu aj právni zástupcovia sú ešte nečinnjší ako samotný súd.

Podľa môjho názoru mal súd návrh na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zamietnuť z dôvodu nesplnenia základných podmienok konania (...).

Procesné úkony v občianskoprávnej veci navrhovateľky: V. P., bytom S., proti odporcom: A. Š., bytom S. a spol. o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam

Dňa 15. 2. 1999 (č. l. 1 - 3) - návrh na začatie konania

Dňa 26. 2. 1999 (č. l. 9) - žiadosť sudkyne Mgr. V. o pridelenie veci inému sudcovi (č. l. 10) - vec pridelená JUDr. A. P.

Dňa 11. 3. 1999 (č. l. 11) - výzva pre JUDr. S. na predloženie výpisu z pozemkovej knihy

Dňa 14. 6. 1999 (č. l. 12) - výzva pre JUDr. S. na oznámenie dedičských konaní

Dňa 14. 9. 1999 (č. l. 15) - žiadosť sudkyne o pripojenie dedičských spisov

Dňa 5. 5. 2000 (čl. 17) - výzva pre JUDr. S. na doplnenie potrebného počtu návrhu

Dňa 16. 8. 2000 (č. l. 18) výzva pre navrhovateľku na zaplatenie súdneho poplatku

Dňa 30. 8. 2000 (č. l. 20) vec prevedená z registra Nc do registra „C“ (pridelená Mgr. K.)

Dňa 26. 1. 2001 (č. l. 23) - pripájané dedičské spisy

Dňa 28. 5. 2001 (č. l. 28) - urgencia spisov, výzva pre JUDr. S.

Dňa 3. 9. 2001 (č. l. 34) - oznámenie JUDr. S. o vypovedaní plnomocenstva

Dňa 18. 1. 2002 (č. l. 35 - 37) - doručovanie návrhu účastníkom na vyjadrenie, ustanovenie opatrovníčky neznámym odporcom

Dňa 16. 4. 2002 (č. l. 38 - 41) - doručený rozšírený návrh o odporcov v rade 50 až 92

Dňa 10. 5. 2002 (č. l. 53 - 54) - čiastočné späťvzatie návrhu navrhovateľkou

Dňa 8. 7. 2002 (č. l. 57) doručovanie návrhu odporcom v rade 50 až 92 na vyjadrenie

Zisťovanie adries a vyžiadanie úmrtných listov od odporcov, nakoľko ich adresy, tak ako ich uvádzala navrhovateľka boli nepresné a odporcovia boli mŕtvi

Dňa 3. 9. 2002 (č. l. 75 - 76) - návrh navrhovateľky na rozšírenie odporcov o odporcu v rade 93. až 98.

Dňa 16. 12. 2002 (č. l. 90) - doručovanie návrhu odporcom v rade 93. až 98. na vyjadrenie

Dňa 25. 6. 2003 (č. l. 92) - zisťovanie presných adries odporcov, a dátumu úmrtia odporcov

Dňa 22. 10. 2003 (č. l. 97 - 99) - návrh na rozšírenie o odporcov v rade 99. až 108.

Dňa 12. 12. 2003 (č. l. 102) - doručovanie rozšíreného návrhu odporcom v rade 97. až 98 na vyjadrenie

Dňa 24. 2. 2004 (č. l. 103) vec pridelená Mgr. M. Š.

Dňa 24. 9. 2004 (č. l. 107) - zisťovanie pobytu odporkyne J. Š., pripájanie dedičských spisov

Dňa 29. 11. 2004 (č. l. 114) - doručovanie závad odporcom, zisťovanie pobytu, zisťovanie okruhu dedičov

Dňa 15. 4. 2005 (č. l. 141) - zisťovanie adries odporcov a okruhu dedičov po zomrelých odporcov

Dňa 30. 8. 2005 (č. l. 151) - zisťovanie dátumu úmrtia odporkyne Š. Č.

Dňa 19. 9. 2005 (č. l. 154) - zisťovanie adries odporcov, vyžiadanie úmrtných listov

Dňa 18. 1. 2006 (č. l. 162) - doručovanie návrhu odporcom, ktorých adresy sa súdu podarilo zistiť, zisťovanie adries odporcov, doručovanie návrhu právnym nástupcom už zomrelých odporcov, vyžiadanie úmrtných listov

Dňa 30. 5. 2006 (č. l. 179) pripustenie ďalších účastníkov do konania uznesením + doručovanie uznesenia

Dňa 26. 4. 2007 (č. l. 203) - zisťovanie dátumu úmrtí, adries odporcov, nakoľko právny zástupca navrhovateľky uvádzal nesprávne adresy odporcov, žaloval odporcov, ktorí v čase podania návrhov boli už mŕtvi, resp. zomreli v priebehu konania.»

Rovnaké skutočnosti (procesné úkony), ktoré označil predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení, zistil aj ústavný súd z obsahu spisu okresného súdu.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich

vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 462/00 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovateľka sa podanou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 15/03, II. ÚS 66/03), v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v konkrétnom posudzovanom prípade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoľeným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty preto dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu.

Pri posudzovaní otázky, či v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 4 C 462/00 došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada v rámci prvého kritéria aj na predmet sporu (povaha veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. II. ÚS 32/02, IV. ÚS 202/05).

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, ústavný súd bral do úvahy skutkový stav a platnú právnu úpravu relevantnú pre rozhodnutie, ako aj charakter veci. Konanie o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam je možné hodnotiť spravidla ako právne i skutkovo zložitejšie, ak navyše na strane žalovaných, ako v tomto prípade, vystupuje viacero

subjektov. Tu je ale potrebné konštatovať, že doterajšia doba konania (návrh bol okresnému súdu doručený 15. februára 1999) predstavuje viac ako 8 rokov a počas nej okresný súd neurčil jediný termín pojednávania, na ktorom by vykonal dokazovanie. Prípadná skutková alebo právna zložitosť veci teda nemohla mať vplyv na doterajšiu dĺžku konania, ktorá je neprimeraná a z ústavného hľadiska neakceptovateľná. Preto ústavný súd neakceptoval vyjadrenie okresného súdu k zložitosti veci.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania vo vzťahu k nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu podstatným spôsobom vo vzťahu k jeho procesným úkonom neprispelo k predĺženiu doby prerokovania uvedenej veci, hoci tu treba uviesť, že žalobný návrh sťažovateľky a jeho zmeny vykazovali nedostatky, v dôsledku čoho vzala svoj návrh čiastočne i späť (máj 2002). Obdobne sťažovateľka nezaplatila ani súdny poplatok pri podaní návrhu (február 1999), ale až na základe výzvy okresného súdu v auguste 2000. Tieto skutočnosti mali tiež určitý vplyv na rozhodovanie, či sťažovateľke ústavný súd prizná alebo neprizná finančné zadost'učinenie.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v predmetnom konaní, ústavný súd prihliadal na ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Z obsahu predloženého spisu ústavný súd zistil, že okresný súd [okrem výziev na zisťovanie okruhu dedičov po úmrtiach účastníkov konania a ich adries, spomínanej výzvy na zaplatenie súdneho poplatku, doručovania návrhov sťažovateľky na vyjadrenie žalovaným a rozhodnutia o pripustení žalovaných v 99. až 108. rade (30. mája 2006)] vo veci nevykonal žiadny úkon (pojednávanie, dokazovanie) smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky. Ústavný súd tiež konštatuje, že v podstate celé napadnuté konanie je neefektívne a nesústreďené, o čom svedčí aj to, že do dnešného dňa nerozhodol ani o návrhoch sťažovateľky na pristúpenie ďalších žalovaných do konania doručených mu 16. apríla a 3. septembra 2002 a ani o jej návrhu, ktorým vzala čiastočne svoj žalobný návrh späť (10. mája 2002).

Ústavný súd v závere konštatuje, že prebiehajúce konanie je stále na súde prvého stupňa bez rozhodnutia vo veci samej napriek tomu, že konanie začalo vo februári 1999. Táto zdlhavosť konania nemôže byť ničím ospravedlnená.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 462/00, došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, prikázal mu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov v súlade s normami OSP [§ 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa čl. 127 ods. 1 ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 200 000 Sk. Dôvodom je najmä to, že *„Občianskoprávnu žalobu podala navrhovateľka ešte v roku 1999, pričom okresný súd riadne vo veci nekoná, vo veci spôsobuje vážne prieťahy, v dôsledku čoho sťažovateľka má z postupu okresného súdu traumy“*.

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý

vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý ho podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu v právnej veci vedenej pod sp. zn. 4 C 462/00, berúc do úvahy uvedené okolnosti prípadu (hodnotenie správania sťažovateľky v časti II bod 2 nálezu), ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 50 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Preto vo zvyšnej časti jej žiadosti nevyhovel.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom JUDr. J. V., ktorý trovy konania vyčíslil nesprávne na 17 880,90 Sk, keď za jeden úkon právnej služby si účtoval až 7 335 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2006, ktorá bola 17 822 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov v sume 2 970 Sk (za jeden úkon právnej služby) a 2 x 178 Sk režijný paušál a k tomu 19 % DPH. Úhrada bola priznaná v celkovej sume 7 492,30 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2007